# Tweede Kamer der Staten-Generaal

**2**

Vergaderjaar 2014–2015


## 30 573 Migratiebeleid

**Nr. 131**

**VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**
Vastgesteld 13 maart 2015

De algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over de brief van 27 juni 2014 over de voortgangsrapportage Migratie en Ontwikkeling 2013 (Kamerstuk 30 573, nr. 126), over de brief van 7 november 2014 over de Internationale Ministeriële Conferentie Syrische vluchtelingenproblematiek (Kamerstuk 32 623, nr. 142) en over de brief van 28 november over de actualisering van het beleid inzake migratie en ontwikkeling (Kamerstuk 30 573, nr. 129).

De vragen en opmerkingen zijn op 4 december 2014 aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voorgelegd. Bij brief van 6 maart 2015 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De adjunct-griffier van de commissie,
Wiskerke


kst-30573-131
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

**Inbreng VVD-fractie**

**1.** De Minister beschrijft in de voortgangsrapportage internationale migratie en ontwikkeling de beleidsprioriteiten van het kabinet. Opvallend is dat er in deze voortgangsrapportage vooral wordt gesproken over dialogen, management en organisaties. In totaal is er in 2013 bijna 9 miljoen euro uitgegeven. De leden van de VVD-fractie willen graag van de Minister horen wat de daadwerkelijke kwantitatieve resultaten zijn van het beleid en alle genoemde overlegorganen. Welke doelen worden er gesteld en welke concrete acties vloeien er uit voort? Het voeren van een goed gesprek kan nooit een doel op zich zijn en ook geen 9 miljoen euro kosten.

**1. Antwoord:**
**In 2013 hebben 34 projecten subsidie ontvangen vanuit het programma voor migratie en ontwikkeling (MO). Een aantal voorbeelden van resultaten:**

- **Via het IOM programma «Temporary Return of Qualified Nationals» (1 mln. Euro). zijn in de periode 2007–2014 meer dan 880 diasporaleden tijdelijk uitgezonden, om bij te dragen aan capaciteitsopbouw van overheden en NGO's in herkomstlanden.**
- **In 2013 ontvingen 897 ex-asielzoekers ondersteuning bij hun terugkeer en herintegratie (2,2 mln. Euro);**
- **Via het programma van Seva Network Foundation voor migrantenondernemerschap (2011–2014: Euro 550.000) hebben in totaal 89 migranten een training sociaal ondernemerschap gevolgd. Hierna zijn 26 ondernemingen opgestart in India, Rwanda, Ghana en Suriname en 529 arbeidsplaatsen gecreëerd.**
- **Via Surprising Europe III (2013–2015: Euro 410.000) is een voorlichtingscampagne in 17 Afrikaanse en Aziatische landen gestart om de discussie over internationale migratie te stimuleren en het beeld van Europa als «het beloofde land» te nuanceren.**

**2.** «Slechts enkele landen van de bilaterale OS-partnerlijst zijn uit migratieoogpunt voor Nederland van belang» schrijft de Minister in de voortgangsrapportage. De leden van de VVD-fractie horen graag van de Minister welke landen in dat opzicht wel van belang zijn. De leden van de VVD-fractie willen ook dat er met deze landen die wel van belang zijn duidelijke afspraken worden gemaakt. Landen waar Nederland een bilaterale OS-relatie mee heeft, maar die niet meewerken aan het terugnemen van uitgeprocedeerde asielzoekers moeten worden gekort op de ontwikkelingsgelden die ze ontvangen. Voor Ghana is 10 mln. Euro van de geplande uitgaven een tijd geleden *on hold* gezet. De Minister geeft zelf aan dat uit de rapportages geconcludeerd kan worden dat de overheid van Ghana zich daar niet heel veel aan gelegen heeft laten liggen. Tijdens het vorige algemeen overleg over Migratie en Ontwikkeling is aangegeven dat de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers naar Ghana gebaat zou zijn bij het niet opleggen van maatregelen. Voor 2015 zijn er geen financiële maatregelen door Nederland getroffen. Inmiddels lijkt die zachte aanpak echter ook niet te werken. Als het aan de leden van de VVD-fractie ligt moet het opnieuw korten van de OS-bijdrage worden overwogen. Tijdens het vorige AO heeft de Minister ook aangegeven dat zij in het voorjaar naar Ghana zou reizen. De leden van de VVD-fractie horen graag wat er uit de gesprekken met de Ghanese overheid is gekomen. Is de Minister bereid het OS-budget voor Ghana wederom te korten, gezien het niet terugnemen van uitgeprocedeerde Ghanezen? Of ziet de Minister/Staatssecretaris een andere oplossing om Ghana tot medewerking te bewegen?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 32 (CDA-fractie)**

**2. Antwoord:**
**Het bevorderen van de medewerking aan terugkeer betreft altijd maatwerk. Per land wordt een benadering gekozen die gebaseerd is op de specifieke problematiek en de instrumenten die ons ter beschikking staan. Het belangrijkste uitgangspunt is dat interventies effect moeten hebben. Het kabinet heeft ten aanzien van Ghana een deel van de OS-steun opgeschort. Dit heeft echter niet heeft geleid tot betere medewerking aan gedwongen terugkeer.**

**Het kabinet beschouwt voortzetting van de dialoog over migratie, ontwikkeling en terugkeer, in relatie tot de bredere betrekkingen met Ghana, als de beste manier om de medewerking van Ghana aan gedwongen terugkeer te verbeteren. Tijdens het bezoek van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan Ghana in juni 2014 heeft zij bij de Ghanese Minister van Buitenlandse Zaken benadrukt dat medewerking aan een soepele terugkeer van illegaal in Nederland verblijvende Ghanezen een essentieel onderdeel vormt van de bilaterale samenwerking op het terrein van mobiliteit en migratie.**

3. De leden van de VVD-fractie zijn blij met de nieuwe focus op een beperkt aantal speerpunten, zoals weergegeven in de brief van 28 november jl. Deze leden zijn met name positief over het betrekken van de diaspora bij de ontwikkelingen in hun land van herkomst door middel van tijdelijke of permanente terugkeer. Veel herkomstlanden van migranten blijken geïnteresseerd te zijn in kennisoverdracht door migranten en/of diasporadeskundigen. Migranten hebben zich vaak in Nederland georganiseerd, benaderen Kamerleden met concrete expertise en plannen, maar hebben geen idee waar zij kunnen aankloppen voor het inzetten van hun expertise. Het halfjaarlijkse overleg tussen het Rijk en een aantal migrantenorganisaties gaat daar ook geen concrete bijdrage aan leveren. Wij horen graag welke samenwerkingsverbanden er zijn om een daadwerkelijke inzet van migranten(organisaties) te bevorderen. Dergelijke migratie biedt bij uitstek een kans om de banden tussen landen op het gebied van economie en kennisoverdracht te verstevigen. Zo kunnen zowel de emigratie- als de immigratielanden baat hebben bij versterkte banden.

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 4, 13 en 15 (PvdA-fractie) en 38 (D66 fractie)**

**3. Antwoord:**
**Het kabinet is geen voorstander van instelling van een adviesraad van diaspora en migranten. Er is al regelmatig contact tussen diaspora en migranten- en ontwikkelingsorganisaties en de Ministeries van Buitenlandse Zaken (BZ) en Veiligheid en Justitie (V&J). Deze contacten kunnen zowel landen als thema's betreffen (bijvoorbeeld economische diplomatie). Op 12 december jl. vond op het Ministerie van Buitenlandse Zaken een bijeenkomst plaats rondom het thema migratie en ontwikkeling, met ruim 120 diasporaleden en vertegenwoordigers van organisaties en kennisinstellingen op het gebied van migratie en ontwikkeling.**

**Zowel diaspora/migranten organisaties als individuele leden van de diaspora dragen al op allerlei manieren bij aan ontwikkeling van herkomstlanden. In de meeste gevallen gaat het daarbij om particuliere initiatieven, die geen steun nodig hebben vanuit de Nederlandse overheid.**

**Het kabinet stopt met subsidiëring van een aantal projecten van migrantenorganisaties in Nederland, omdat dit weinig duurzame resultaten en veel beheerslast opleverde. De focus verschuift naar samenwerking met de overheden van ontwikkelingslanden om migratiemanagement te versterken en mensensmokkel en -handel harder aan te pakken. Het kabinet wil daarom een strategisch partnerschap sluiten met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Verder zullen Nederlandse experts (bijvoorbeeld van de Koninklijke Marechaussee) hun kennis en ervaring delen.**

*Remittances*

Er vinden veel geldovermakingen plaats door migranten *(remittances).* Er zijn tal van nieuwe betalingsdiensten in opkomst die het overmaken van geld tegen aanzienlijk lagere kosten mogelijk maken dan nu gebeurt. De leden van de VVD-fractie volgen deze ontwikkelingen op de voet en staan hier positief tegenover.

**Inbreng PvdA-fractie**

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de beleidsdocumenten inzake migratie en ontwikkeling. De leden hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

*Actualisering van beleid*

**4.** De leden van de PvdA-fractie waarderen het voornemen van de Minister en de Staatssecretaris tot actualisering van het beleid voor migratie en ontwikkeling. Het huidige beleidskader stamt uit 2008 en deze leden vinden het hoog tijd voor een nieuwe visie van dit kabinet. Momenteel ligt de focus teveel op terugkeer, terwijl circulaire migratie, het betrekken van diaspora en het kansen bieden aan migranten om vanuit Nederland bij te dragen aan de ontwikkeling van ontwikkelingslanden, onderbelicht blijven.

De ervaring, kennis en ideeën van NGO's en diasporaorganisaties kunnen waardevol zijn voor de actualisering van het beleid. De leden van de PvdA-fractie zouden graag willen weten of zij geconsulteerd zijn over de nieuwe beleidsprioriteiten? Zo ja, op welke manier? Zo nee, zal dit alsnog gebeuren?

**4. Antwoord:**
**Zie antwoord 3.**

**5.** De leden van de PvdA-fractie constateren dat de actualisering van het migratie- en ontwikkelingsbeleid inzet op een nieuwe focus naar samenwerking met overheden van herkomstlanden. Hoe ziet het kabinet deze samenwerking in de praktijk met bijvoorbeeld (overheden van) fragiele staten?

**5. Antwoord:**
**De meeste fragiele staten hebben behoefte aan capaciteitsopbouw op het gebied van migratiemanagement. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het bevorderen van (tijdelijke) terugkeer van diaspora met waardevolle kennis en ervaring. Dit is een nuttige manier om bij te dragen aan de wederopbouw en (economische) ontwikkeling van het land in kwestie. Het kabinet is zich ervan bewust dat diaspora gepolariseerd kan zijn langs dezelfde conflictlijnen als in het land van herkomst. Daarom wordt**

**gebruik gemaakt van conflictanalyses, om mogelijke gevolgen van voorgestelde activiteiten op lokale stabiliteit in kaart te brengen.**

**Daarnaast is er behoefte aan hulp bij de aanpak van mensen-smokkel -en handel vanuit fragiele staten. Een voorbeeld betreft Somalië, dat heeft verzocht om steun bij het verbeteren van de grensbewaking (ICT, trainingen). Het kabinet heeft steun toegezegd, op voorwaarde dat Somalië beter meewerkt aan terugkeer.**

**6.** De leden van de PvdA-fractie achten het ook van groot belang dat maatschappelijke organisaties in landen van herkomst betrokken zijn bij bewustwording van gemeenschappen ten aanzien van migratievraag-stukken en het voeren van lobby voor hun achterban bij overheden voor aandacht voor emigratie en terugkeer. Hoe zal het kabinet zich inzetten om maatschappelijke organisaties in het land van herkomst te betrekken bij het migratiebeleid?

**6. Antwoord:**
**Omdat kennis van de lokale context en een uitgebreid lokaal netwerk essentieel zijn om de gewenste resultaten te behalen, ziet het kabinet er op toe dat een subsidie-aanvrager goed samenwerkt met lokale partners. Bovendien wordt op die manier de lokale capaciteit versterkt op het terrein van migratievraag-stukken. In de meeste gevallen zijn de lokale partners maatschap-pelijke organisaties, soms zijn het universiteiten of lokale overheidsinstellingen.**

*Opvang in de regio*

**7.** De leden van de PvdA-fractie ondersteunen de inzet van het kabinet voor de opvang van vluchtelingen in de regio. Gezien de toename van migratiestromen en vluchtelingen is het van belang dat opvang in de regio ondersteund en versterkt wordt. Opvang in de regio is volgens de leden van de PvdA-fractie eerste prioriteit, en biedt vluchtelingen een betere mogelijkheid om bij een verbetering van de veiligheidssituatie terug te keren naar huis. Het bevorderen van lokale integratie en zelfredzaamheid van vluchtelingen is daarbij van groot belang voor de gast- en vluchtelingengemeenschappen. Het kabinet geeft aan dat de meest doelmatige projecten de komende periode zullen worden uitge-breid. Kan het kabinet toelichten welke projecten dit zijn en hoeveel geld hiervoor wordt vrijgemaakt? Kan het kabinet tevens aangeven in welke mate de totale internationale inzet op dit punt voldoende is, gezien de grote vluchtelingenstromen en de enorme opgave die daarmee gepaard? Kan het kabinet een overzicht geven van de belangrijkste omringende opvanglanden die het betreft?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 36 (D66-fractie) en 43 (CU-fractie)**

**7. Antwoord:**
**Het budget voor humanitaire hulp is onlangs verhoogd, in verband met de toename van humanitaire crises wereldwijd. Een groot deel van de humanitaire hulp gaat naar essentiële basis-voorzieningen voor vluchtelingen. Het is juist steeds meer vluchtelingen buiten vluchtelingenkampen verblijven (volgens UNHCR gemiddeld zo'n 60%). In Uganda en Jordanië bijvoor-beeld, gaat het meeste geld van UNHCR naar vluchtelingen die buiten de kampen wonen. Nederland is voortdurend in contact**

**met hulporganisaties om ervoor te zorgen dat de hulp daar terecht komt waar de noden het hoogst zijn, ongeacht of dit in vluchtelingenkampen is of daarbuiten.**

**De buurlanden van Syrië staan inderdaad onder grote druk als gevolg van de grote aantallen vluchtelingen. Het kabinet vindt het essentieel dat de hulp zich niet alleen op vluchtelingen, maar ook op de gastgemeenschappen richt, om de toenemde druk op voorzieningen en de daaruit voortvloeiende spanningen verminderen. Het fonds voor migratie en ontwikkeling kan een goede aanvulling vormen op de humanitaire hulp, door lokale overheden beter in staat te stellen om bescherming en toegang tot basisvoorzieningen te bieden aan vluchtelingen en (illegale) migranten. De focus ligt daarbij op landen als Egypte en Marokko, die geen prioriteit hebben in het kader van de Nederlandse humanitaire hulp, maar waar wel honderdduizenden vluchtelingen en migranten verblijven.**

*Migratiemanagement*

De leden van de PvdA-fractie merken op dat er onder de nieuwe beleidsprioriteiten meer aandacht uit zal gaan naar de bestrijding van mensensmokkel en mensenhandel, het bevorderen van rechten van migranten en het tegengaan van uitbuiting van migranten. Deze leden ondersteunen deze aandachtsgebieden van harte.

**8.** De Minister streeft naar een betere balans tussen aandacht voor de belangen en uitdagingen van herkomstlanden en voor die van bestemmingslanden. Hoe ziet de Minister dit in de praktijk voor zich? Hoe komt dit streven naar voren in deze beleidsactualisering? Wanneer is er sprake van een betere balans?

**8. Antwoord:**
**In internationale fora, zoals de Tweede Commissie van de Verenigde Naties en het «Global Forum on Migration and Development», wordt vooral gesproken over de positieve effecten van migratie, over de rechten van (legale en illegale) migranten en over de belangen van herkomstlanden. De inzet van het kabinet richt zich op een betere balans in de discussie, door ook de negatieve effecten en uitdagingen van migratie bespreekbaar te maken (zoals «brain drain», spanningen met de bevolking van gast-/bestemmingslanden en mensensmokkel -en handel). Door beide kanten van de problematiek in hun onderlinge samenhang te bezien, wordt de kans op duurzame oplossingen vergroot. Daarnaast benadrukt het kabinet dat versoepeling van visumverlening pas overwogen wordt als landen goed meewerken aan terugkeer van landgenoten zonder verblijfsvergunning.**

**9.** Kan het kabinet tevens aangeven welke concrete nieuwe maatregelen en initiatieven worden gesteund om de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel te ondersteunen? Kan het kabinet ook een terugkoppeling geven van de resultaten hiervan tot nu toe?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 46 (CU-fractie)**

**9. Antwoord:**
**De aanpak van mensensmokkel en mensenhandel is een prioriteit van dit kabinet. De toename van grensoverschrijdende, criminele en terroristische netwerken, die jaarlijks tientallen miljarden Euro's verdienen met mensensmokkel en uitbuiting van**

**migranten, is zorgwekkend. De recente tragedies, waarbij migranten in Libië zijn gedwongen aan boord te gaan van rubberen bootjes, tonen de meedogenloosheid van de smokkelaars.**

**Het gaat hier om een grensoverschrijdend probleem, waarvoor een multidisciplinaire aanpak, op nationaal en internationaal niveau, essentieel is. In Nederland en in Europa zijn er in de afgelopen periode verschillende maatregelen getroffen om mensensmokkel en -handel effectiever tegen te gaan. Hierover informeerde de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie u per brief van 24 november 2014 (Kamerstuk 28 638, nr. 127). Het kabinet zal het fonds voor migratie en ontwikkeling inzetten om de samenwerking met derde landen bij de aanpak van mensensmokkel en -handel verder te intensiveren.**

*Mobiliteitspartnerschappen*

**10.** Het kabinet geeft aan dat in EU-verband de Mobiliteitspartnerschappen prioritair zijn voor Nederland. De leden van de PvdA-fractie zouden graag van het kabinet weten hoe Nederland invulling geeft aan de Mobiliteitspartnerschappen waar het deel van uit maakt? Hoe ziet de toekomstige participatie van Nederland binnen deze partnerschappen er uit? En hoe worden de Mobiliteitspartnerschappen ingezet om de coherentie tussen migratie en ontwikkeling te bevorderen?

**10. Antwoord:**
**Nederland neemt momenteel deel aan vijf mobiliteitspartnerschappen: Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Kaapverdië en Marokko. De bijdragen van Nederland aan deze partnerschappen richten zich vooral op terugkeer en herintegratie en versterking van het migratiemanagement. Migratie en ontwikkeling vormt één van de onderdelen van een mobiliteitspartnerschap, aangezien dezelfde structuur wordt gevolgd als in de zogenaamde «Totaalaanpak van Migratie en Mobiliteit» van de EU. Dit betekent dat er vier pijlers zijn: faciliteren van legale migratie; bestrijden van illegale migratie en terugkeer; asiel en internationale bescherming; en migratie en ontwikkeling.**

*Circulaire migratie*

**11.** De leden van de PvdA-fractie constateren dat binnen de actualisering van het beleidskader circulaire migratie geen aparte beleidsprioriteit is. Op welke wijze biedt het beleid ook invulling aan het oplossen door migratie van (tijdelijke) knelpunten op de internationale arbeidsmarkt, en/of biedt het soelaas voor landen of regio's waar sprake is van een sterke vergrijzing? De leden van de PvdA-fractie vinden dit een interessante invalshoek en vernemen graag de concrete invulling hiervan.

**11. Antwoord:**
**Deze passage uit de brief over actualisering van het beleid voor migratie en ontwikkeling doelde op migratie als wereldwijd fenomeen, dus niet specifiek gericht op Nederland. Er zijn al diverse mogelijkheden voor migranten van buiten de EU om een werkvergunning voor Nederland te verkrijgen, bijvoorbeeld via de regeling voor kennismigranten. Op dit moment ziet het kabinet geen aanleiding voor nieuw beleid om arbeidsmigratie naar Nederland actief te stimuleren.**

*Diaspora*

**12.** De leden van de PvdA fractie zijn blij om te constateren dat het betrekken van de diaspora bij de ontwikkeling van hun herkomstland een beleidsprioriteit zal zijn van dit kabinet. Deze leden zien dat diaspora vaak tegen grenzen aanlopen als zij willen bijdragen aan de ontwikkeling van hun land van herkomst, ze willen bijvoorbeeld sociaal ondernemen en zij hebben behoefte aan flexibele financiering. Ziet het kabinet mogelijkheden om de lopende programma's, waarbij de migranten zelf voor een startkapitaal moeten zorgen, uit te breiden naar een meer flexibele aanpak die beter tegemoet komt aan de vraag van de diaspora? Ziet het kabinet mogelijkheden om het *Dutch Good Growth Fund* toegankelijker te maken voor diaspora?

**12. Antwoord:**
**Op dit moment financiert het fonds voor migratie en ontwikkeling vijf programma's die aan migranten training en coaching bieden bij het starten van een bedrijf in het herkomstland. De migranten dienen zelf voor startkapitaal te zorgen (bijvoorbeeld via « crowd funding»), maar kunnen daarnaast een beroep doen op fondsen als het «Dutch Good Growth Fund», Seva Credit of opstartsubsidies van Wilde Ganzen en Cordaid. In de eerste helft van 2016 vindt een evaluatie plaats van deze programma's voor migrantenondernemerschap. Op basis hiervan zal worden besloten over een mogelijk vervolg (bij voorkeur in één programma, om versnippering tegen te gaan) en eventuele beleidswijzigingen als het gaat om het vergaren van startkapitaal.**

**13.** Het kabinet geeft aan dat migrantenorganisaties en geïnteresseerde diasporaleden tweemaal per jaar worden uitgenodigd voor consultatiebijeenkomsten. De leden van de PvdA-fractie zouden graag zien dat het kabinet de diaspora nog actiever betrekt bij het beleid, bijvoorbeeld door het opzetten van een adviesraad bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende diaspora, naar Brits voorbeeld. Hoe staat het kabinet tegenover dit voorstel?

**13. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 3.**

**14.** Het *Temporary Return of Qualified Nationals (TRQN)* programma is al eerder positief geëvalueerd. Uit het veld is gebleken dat het programma ruimte biedt voor verbetering, zoals het toelaten van studenten tot het programma en het verlengen van de programmaduur. Zou de Minister openstaan voor opnemen van deze suggesties voor verbetering?

**14. Antwoord:**
**Het nu lopende programma voor «Temporary Return of Qualified Nationals» wordt de komende maanden extern geëvalueerd. Uit een eerdere evaluatie kwam de aanbeveling om de duur van uitzendingen te flexibiliseren en ook uitzendingen van 6 maanden mogelijk te maken. Deze aanbeveling is overgenomen. De gemiddelde uitzending is nu 3 maanden, maar uitzendingen naar bijvoorbeeld Somalië en Afghanistan duren vaak langer. Daarnaast is het mogelijk dat dezelfde persoon meerdere keren wordt uitgezonden. Eerdere evaluaties resulteerden niet in een aanbeveling om studenten toe te laten tot het programma. IOM en het kabinet zijn daar ook geen voorstander van, aangezien relevante werkervaring van groot belang is in het kader van overdracht van kennis en expertise.**

**15.** De leden van de PvdA-fractie zouden het kabinet willen vragen of het nog mogelijkheden ziet om diaspora in staat te stellen bij te dragen aan de ontwikkeling van ontwikkelingslanden?

**15. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 3.**

*Remittances*

**16.** De leden van de PvdA-fractie ondersteunen de inzet van het kabinet om de mogelijkheden te bezien om de kosten van geldovermakingen door migranten te verlagen, aangezien de gemiddelde kosten in Nederland 8,51% zijn. Welke mogelijkheden bekijkt het kabinet om dit percentage omlaag te brengen naar de internationaal gedragen norm van maximaal 3%?

Het kabinet geeft aan dat er een gerede kans is dat het streven naar een maximum van 3% kosten van remittances zal worden opgenomen in de post-2015 ontwikkelingsagenda. Welke inzet heeft Nederland op dit punt binnen de post-2015 onderhandelingen en in haar bilaterale contacten met partnerlanden en organisaties zoals de Wereldbank?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 22 (SP-fractie), 28 (CDA-fractie) en 40 (D66-fractie).**

**16. Antwoord:**
**In het kader van de post-2015 ontwikkelingsagenda is in het «Open Working Group outcome document» en in het synthesis rapport van de Secretaris-Generaal van de VN voorgesteld de kosten van «remittances» te verlagen tot 3%. Nederland steunt beide documenten.**

**Uit het onderzoek «The Remittances Market in the Netherlands» bleek dat vooral de ontwikkeling van nieuwe technologieën voor elektronisch betalen (mobiele geldovermakingen via bijvoorbeeld Google, Facebook, Apple e.d.) kansen biedt om de kosten van geldovermakingen verder te verlagen. In Nederland worden mobiele geldovermakingen echter nog niet erkend als formeel betalingskanaal, omdat het geldovermakingen moeilijker traceerbaar maakt. Het kabinet ondersteunt de ontwikkeling van nieuwe Europese regelgeving voor deze innovatieve betaalwijzen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de richtlijn betaaldiensten en om de zogenoemde SEPA-verordening.**

*Vrijwillige terugkeer en herintegratie*

**17.** De leden van de PvdA-fractie verwelkomen een geharmoniseerd, verplicht monitoringskader bij terugkeerprojecten. Deze leden hebben het kabinet hier eerder om gevraagd. Per wanneer treedt dit monitoringskader in werking?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 20 (SP-fractie) en 30 (CDA-fractie)**

**17. Antwoord:**
**Voorjaar 2015 publiceert het kabinet een nieuw subsidiekader voor projecten op het terrein van terugkeer en herintegratie. Dit subsidiekader bevat richtlijnen voor monitoring. Uitvoerende organisaties moeten na 6 en 12 maanden contact leggen met terugkeerders – zoveel mogelijk via (onaangekondigde) monito-**

**ringsbezoeken – waarbij onder andere de volgende punten worden nagegaan:**
- **waarvoor is de herintegratiesteun gebruikt;**
- **of betrokkenen inmiddels zelfstandig en duurzaam in hun levensonderhoud kunnen voorzien;**
- **in hoeverre herintegratiesteun daaraan heeft bijgedragen;**
- **in hoeverre herintegratiesteun een rol speelde bij het besluit om terug te keren.**

**18.** De leden van de PvdA-fractie zouden graag een toelichting krijgen op de visie van het kabinet op de relatie tussen terugkeer en ontwikkeling. Terugkeerders moeten flexibele mogelijkheden hebben ter ondersteuning van terugkeer en herintegratie, naast de uniforme individuele ondersteuning. Voor sommige landen als Somalië en Guinee kan het groepsgewijs economische projecten opzetten een additionele mogelijkheid zijn. Kan het kabinet toelichten wat Nederland op dit gebied kan doen?

**18. Antwoord:**
**Het kabinet streeft bij vrijwillige terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers naar een duurzame herintegratie in het land van herkomst. Er zijn flexibele mogelijkheden om herintegratie te ondersteunen. Terugkeerders gebruiken de steun in natura vaak om een opleiding te volgen of een bedrijf te starten. De les uit eerdere projecten is dat de meeste terugkeerders een voorkeur hebben voor individueel maatwerk in plaats van een groepsgewijs herintegratieproject.**

*Strategische landenbenadering*

**19.** Voor de leden van de PvdA-fractie is het onduidelijk voor hoeveel landen de strategische landenbenadering er momenteel is en hoeveel dit oplevert. Kan het kabinet hier meer duidelijkheid over geven?

**19. Antwoord:**
**De strategische landenbenadering geldt in principe voor alle herkomstlanden. Het resultaat hiervan varieert. Ten aanzien van een aantal landen, zoals Armenië, Azerbeidzjan, Burundi, Mongolië en Pakistan, is voortgang geboekt. Maar er zijn ook landen waarmee de samenwerking bij terugkeer moeizaam blijft verlopen, zoals Afghanistan, Ghana en Irak. Het kabinet heeft de Tweede Kamer hierover in februari 2014 geïnformeerd (Kamerstuk 30 573, nr. 124 ). De Adviescommissie Vreemdelingenzaken (ACVZ) evalueert op dit moment de strategische landenbenadering. Het advies wordt medio 2015 verwacht.**

**Omdat ook andere Lidstaten van de Europese Unie problemen ondervinden met terugkeer naar bepaalde herkomstlanden, heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie in Brussel het initiatief genomen voor een integrale Europese aanpak van deze problematiek, door meer coherentie en coördinatie te realiseren tussen de interne en externe dimensies van de EU. Een toenemend aantal EU-lidstaten is het met Nederland eens dat de problemen gezamenlijk moeten worden aangepakt, omdat de EU nu eenmaal meer invloed en middelen heeft dan individuele lidstaten. Hierover vond, in november 2014 in Rome, voor het eerst een gezamenlijke bijeenkomst plaats van de JBZ-Raad en de BZ-Raad. In de komende periode wordt deze nieuwe, integrale benadering toegepast bij drie pilotlanden, waarbij alle instrumenten waarover de EU en de Lidstaten beschikken kunnen worden ingezet.**

**Inbreng SP-fractie**

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de beleidsstukken voor het bovengenoemde overleg. Naar aanleiding van deze stukken hebben de leden van de SP-fractie de volgende vragen en opmerkingen.

*Voortgangsrapportage migratie en ontwikkeling 2013*

**20.** De leden van de SP-fractie merken op dat uit de brief blijkt dat overheids- en particuliere diensten die zich bezig houden met terugkeerprojecten niet op dezelfde manier monitoren hoe het iemand na terugkeer vergaat. «Een vorm van monitoring» is weliswaar vereist, maar dit wordt door allerlei organisaties op verschillende manieren ingevuld. De effectiviteit van de terugkeerprojecten is daarom moeilijk meetbaar. De Kamer zal in 2015 geïnformeerd worden over de keuzes die zullen worden gemaakt om dit in de toekomst beter te regelen. Deze leden vragen of er nu al iets te zeggen valt over de criteria en manieren van monitoring waaraan in dit verband wordt gedacht.

**20. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 17.**

**21.** De leden van de SP-fractie vragen het kabinet naar aanleiding van de aankondiging in de brief van een onderzoek door de Adviescommissie Vreemdelingenzaken (ACVZ) naar het strategisch landenbeleid of nu reeds kan worden aangegeven wat de onderzoeksvragen zullen zijn en wat de aangekondigde evaluatie precies inhoudt.

**21. Antwoord:**
**De ACVZ voert het onderzoek naar de strategische landenbenadering momenteel uit. Voor het adviestraject en de evaluatie heeft de ACVZ de volgende vragen geformuleerd:**

1. **Hoe is de strategische landenbenadering migratie in Nederland de afgelopen jaren vormgegeven en wat zijn daarvan de resultaten?**
2. **In hoeverre kan het instrument van de strategische landenbenadering migratie effectiever worden ingezet?**

*Remittances*

**22.** De leden van de SP-fractie zijn van mening dat *remittances* heel belangrijk zijn voor mensen die een ander herkomstland hebben dan Nederland. Gehele families worden onderhouden door geldovermakingen vanuit Nederland. Nigeria, Somalië, Ghana en Ethiopië zijn onderzocht. Daarom is het volgens deze leden goed dat hierover een rapport is geschreven met nuttige aanbevelingen. Van belang is echter ook vooral de kwestie van de kosten, waar de brief mee begint. Nederland maakt qua kosten voor deze geldovermakingen deel uit van de middenmoot. In de aanbevelingen wordt geen manier aangedragen om lagere kosten voor transacties te bewerkstelligen. Western Union, wellicht de bekendste keten, verdient aan elke transactie circa 10 procent. De leden van de SP-fractie vragen of het kabinet bereid is om met dit soort bedrijven in overleg te treden over de mogelijkheid van lagere kosten voor geldovermakingen. Waarom moet er zoveel geld aan worden verdiend?

**22. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 16.**

**23.** De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat de aanvraagprocedure voor een verblijfsvergunning voor buitenlandse studenten is verkort. Deze leden vragen het kabinet echter waarom er juist op de studiebeurzen van buitenlandse studenten is bezuinigd. Het lijkt deze leden immers juist goed als buitenlandse studenten door kennisoverdracht vanuit Nederland meer kunnen bijdragen aan het land van herkomst: juist dat is ontwikkelingshulp. Is de Minister van plan om te kijken hoe zij de kennisoverdracht kan bevorderen voor buitenlandse studenten uit landen die onderaan de lijstjes bungelen?

**ANTWOORD GECOMBINEERD MET: 37 (D66-fractie)**

**23. Antwoord:**
**Het kabinet heeft ervoor gekozen de beurzenprogramma's te ontzien bij de implementatie van de bezuinigingen. Zoals aangekondigd in de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan uw Kamer (Kamerstuk 22 452, nr. 41) wordt in deze kabinetsperiode een nieuw beurzenprogramma gelanceerd, dat zich vooral zal richten op internationale studenten van buiten de EU/EER. Dit programma stelt jaarlijks voor 5 miljoen Euro studiebeurzen beschikbaar. Daarnaast blijft ook het «Netherlands Fellowship Programme» beschikbaar, dat wordt gefinancierd uit middelen voor ontwikkelingssamenwerking en zich richt op (jonge) «professionals» uit 51 lage- en middeninkomenslanden.**

**In antwoord op de motie van het lid Sjoerdsma van 28 november 2013 informeerde de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking u op 6 mei 2014 over een lopend onderzoek naar de mogelijkheden van cofinanciering binnen het «Netherlands Fellowship Programme» (Kamerstuk 33 750 XVII, nr. 58). Inmiddels is dit onderzoek afgerond en is de NUFFIC verzocht om de meest kansrijke vormen van cofinanciering nader uit te werken. Door cofinanciering kunnen naar verwachting in 2015 meer studenten uit ontwikkelingslanden de kans krijgen om een studie in Nederland te volgen. Er zijn geen belemmeringen voor buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning voor studie, die in het kader van hun studie stage willen lopen.**

*Internationale Conferentie Syrische vluchtelingenproblematiek*

De leden van de SP-fractie merken op dat in deze brief wordt gerefereerd aan de oproepen van de Duitse Minister van Buitenlandse Zaken Steinmeier en de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN Guterres tot meer solidariteit met Syrische vluchtelingen. Deze leden zijn van mening dat Nederland hierin haar steentje dient bij te dragen. De houding van de Staatssecretaris op dit vlak en zijn oncoöperatieve houding tegenover Minister Steinmeier, de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR, maar feitelijk ook tegenover het Syrische, Jordaanse en Libanese volk, achten deze leden onacceptabel. Nederland zou voorop moeten lopen in het beschermen van kwetsbare vluchtelingen. Den Haag, politieke hoofdstad van ons land en zetel van zowel de Staatssecretaris als het parlement, noemt zichzelf de «internationale stad van vrede en recht». Een dergelijke houding past dan niet. Nederland weigert nog altijd gehoor te geven aan de oproep van de internationale gemeenschap om meer Syriërs te hervestigen dan het schamele aantal dat nu is toegezegd. Wij kunnen simpelweg niet volstaan met een verwijzing naar opvang in de regio. Jordanië en Libanon barsten bijna uit hun voegen van de vluchtelingenkampen en ook Turkije kan de toestroom nauwelijks nog aan. Laten wij als Nederland hierin ook onze internationale verantwoordelijkheid

nemen en dus ook méér doen dan alleen Syriërs die hier op eigen houtje komen opnemen in de asielprocedure.

**24.** De leden van de SP-fractie vragen voorts aandacht voor een zorgelijk rapport dat Amnesty International heeft uitgebracht over de vluchtelingenproblematiek in Turks Koerdistan. Er zouden vluchtelingen zijn teruggestuurd naar Syrië en de situatie lijkt in rap tempo onhoudbaar te worden. Deze leden hebben daarover schriftelijke vragen gesteld. Zij hopen op een spoedige beantwoording hiervan.

**24. Antwoord:**
**Uw vragen zijn op 4 december 2014 beantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2014/15, nr. 783).**

**25.** De leden van de SP-fractie wijzen erop dat zij tijdens de behandeling van de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een amendement hebben ingediend om in het noodhulpfonds het budget voor de UNHRC te oormerken. Helaas heeft dat amendement het niet gehaald, maar het was een duidelijk signaal. De vluchtelingenproblematiek is een feit, wij kunnen onze ogen niet sluiten voor al die mensen die de meest vreselijke brandhaarden in de wereld ontvluchten. Omdat het noodhulpfonds flexibel moet worden ingezet en in het jaar 2014 zelfs twee derde van het budget naar conflicthaarden gaat, is het volgens deze leden verstandig om juist de UNHCR hieruit een geoormerkt bedrag voor de vluchtelingenproblematiek in de wereld te geven. Nu worden heel veel bijdrages aan allerlei instanties verhoogd, maar UNHCR krijgt geen duidelijkheid. Gezien de huidige situatie in de wereld is dit echter wel van groot belang. De leden van de SP-fractie vragen de Minister hierop te reageren.

**25. Antwoord:**
**De vluchtelingenproblematiek is zeker reden tot zorg. De aantallen vluchtelingen en ontheemden die voor hun overleven afhankelijk zijn van humanitaire hulp waren sinds de Tweede Wereldoorlog niet zo hoog. Zoals de Minister voor BHOS uw Kamer meldde in de brief over de herziening van humanitaire hulp van 19 september 2014, blijft de algemene vrijwillige bijdrage aan UNHCR vanaf 2015 op peil (33 mln. Euro in 2014 en in 2015), omdat deze organisatie een cruciale rol vervult in het internationale noodhulpsysteem. Deze bijdrage is extra waardevol omdat zij ongeoormerkt is, zodat UNHCR zelf kan bepalen waar het geld het hardst nodig is. Inmiddels is uw Kamer per brief (Kamerstuk 32 605, nr. 156) geïnformeerd over de indicatieve planning voor humanitaire hulp in 2015.**

## Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie danken de bewindspersonen voor het toezenden van de voortgangsrapportage en actualisering van het beleid inzake migratie en ontwikkeling en het verslag van de ministeriele conferentie en hebben kennis genomen van de stukken. Zij hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen over. De zomer van 2014 zorgde voor ongekende migratiestromen vanuit onder meer en vooral Syrië. Daarom kunnen de leden van CDA-fractie zich vinden in de nieuwe prioriteiten van het beleid op het gebied van migratie en ontwikkeling.

*Actualisering beleid Migratie en Ontwikkeling*

**26.** Opvang in de regio is belangrijk. Het doel moet zijn dat vluchtelingen, indien mogelijk, terugkeren naar hun eigen omgeving. Daarom hebben de

leden van de CDA-fractie vragen over de doelmatigheid en efficiëntie van projecten voor integratie met de lokale bevolking. Welk effect wil de het kabinet bereiken met deze inzet van middelen voor de integratie van vluchtelingen in het opvangland? Ook vragen de leden van de CDA-fractie wat de rol in deze projecten is voor Nederlandse organisaties?

**26. Antwoord:**
**De voorkeur gaat inderdaad uit naar terugkeer als duurzame oplossing voor vluchtelingen. Helaas geldt voor sommige herkomstlanden (zoals Syrië) dat het onwaarschijnlijk is dat vluchtelingen binnen afzienbare tijd terug kunnen keren. Het afgelopen decennium is de gemiddelde duur van onvrijwillig verblijf buiten eigen land meer dan verdubbeld, tot 17 jaar. Het is dus van belang om naar alternatieve oplossingen te zoeken voor de periode dat terugkeer (nog) niet mogelijk is. Daarom is het bevorderen van lokale integratie en het vergroten van zelfredzaamheid van vluchtelingen een prioriteit voor Nederland. Dit beleid wordt ook in de samenwertking met Nederlandse organisaties uitgevoerd.**

*Syrië*

**27.** De leden van de CDA-fractie steunen de extra 12 miljoen euro voor het World Food Programme (WFP). Hoe is het kabinet tot dit bedrag gekomen? Verwacht het kabinet dat ook andere landen extra geld beschikbaar zullen stellen?

**Antwoord:**
**Het opschorten door WFP van de voedselhulp aan Syrische vluchtelingen maakte een directe reactie noodzakelijk. Daarom heeft het Kabinet al op 2 december 2014, vóór publicatie van het VN noodhulpverzoek voor Syrië en het vaststellen van de kanaalkeuze, aangekondigd dat voor 2015 minimaal 12 mln. Euro voor humanitaire hulp in Syrië en de regio is gereserveerd. Saoedi Arabië, Duitsland en de EU hebben respectievelijk 42 mln. Euro, 15 mln. Euro en 5,5 mln. Euro beschikbaar gesteld. WFP kondigde vervolgens aan dat de voedseldistributie kon worden gecontinueerd. Op 31 maart 2015 vindt in Koeweit de derde international pledging conferentie voor de Syrie crisis plaats. Het is op dit moment nog niet mogelijk om in te schatten hoeveel van de door de VN gevraagde 8,4 milard US Dollar voor 2015 door de lidstaten zal worden toegezegd.**

*Remittances*

**28.** Remittances zorgen voor een belangrijk deel voor de ontwikkeling in het herkomstland. Uit onderzoek blijkt dat Nederland in de middenmoot staat wat betreft de kosten voor remittances. Wat is de ambitie van dit kabinet? In de brief worden verschillende aanbevelingen gedaan. De leden van de CDA-fractie zijn blij dat er een voornemen is om een doelstelling van maximaal 3% kosten in Nederland voor remittances op te nemen in het beleid. Wel vragen de leden van het CDA-fractie het kabinet meer te doen dan «mogelijkheden bezien om kosten te verlagen». Wat de leden van de CDA-fractie betreft mag daar wel een tandje bij, om in ieder geval te zorgen dat de zaken in Nederland goed geregeld zijn. De leden van de CDA-fractie vragen of er niet meer mogelijkheden zijn, behalve de Wereldbank, om Nederlandse organisaties een rol te laten spelen in het betrekken van kleinschalige maatschappelijke initiatieven?

**28. Antwoord:**

**Zie antwoord op vraag 16.**

*Monitoring vrijwillige terugkeer*

**29.** De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat er gemonitord gaat worden. In 2014 is er een pilot geweest door IOM Marokko. Het kabinet heeft aangegeven naar aanleiding hiervan extra financiering beschikbaar te stellen voor de volgende fase van dit project. Hoeveel bedraagt deze extra financiering? Is het kabinet bereid de Kamer op de hoogte te houden van de voortgang van dit project?

**29. Antwoord:**
**Het project van IOM Marokko (Nederlandse bijdrage: Euro 200.000) helpt Afrikaanse migranten die zijn gestrand in Marokko bij hun vrijwillige terugkeer en herintegratie. Eind 2014 werd het project positief geëvalueerd: in 2013–2014 zijn 1.009 Afrikaanse migranten, die op weg naar Europa in Marokko waren gestrand, teruggekeerd naar huis. 82% van de geïnterviewde terugkeerders vindt het leven na terugkeer beter dan in Marokko; 56% vindt het ook beter dan voor vertrek. 54% wil niet meer weg uit het eigen land, 28% zou alleen nog legaal willen emigreren en 18% wil hoe dan ook weer weg, maar heeft daar het geld nog niet voor.**
**Aanbevelingen voor verbeteringen betreffen:**

- **speciale zorg die de ruim honderd slachtoffers van mensenhandel nodig hebben (veelal jonge meisjes),**
- **betrekken van de terugkeerders bij voorlichtingscampagnes over de risico's van migratie,**
- **samenwerking met lokale partnerorganisaties,**
- **het relatief geringe bedrag voor herintegratie (500 Euro p.p.), dat als één van de redenen wordt gezien voor het vrij lage percentage mensen dat economisch zelfstandig is na afloop van het herintegratietraject (circa een derde).**

**In 2015 stelt Nederland 350.000 Euro beschikbaar voor voortzetting en uitbreiding van dit project.**

**30.** Het kader van de monitoring, dat in 2015 vorm krijgt, zal een cliëntvolgsysteem bevatten. Monitoring is goed, maar dit kader klinkt als een toename in de administratieve lasten. De leden van de CDA-fractie vragen wat de extra lasten en regels voor zowel de overheid als voor particuliere organisaties zijn.

**30. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 17.**

*Buitenlandse studenten*

**31.** Ten aanzien van de buitenlandse studenten. Het is positief voor een groot deel van de studenten dat de procedure vereenvoudigd en versneld wordt. De leden van de CDA-fractie zien aan de andere kant dat de beslistermijn voor andere categorieën studenten is toegenomen. Wat is hiervan de reden en wat gaat het kabinet doen om deze termijn terug te brengen?

**31. Antwoord:**
**Met de invoering van het Modern Migratiebeleid op 1 juni 2013 en de formalisering van de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV) is de procedure voor toelating van studenten die een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) nodig hebben vereenvoudigd, waardoor zij sneller Nederland kunnen inreizen. Dit is niet ten koste gegaan van andere categorieën studenten. De**

**gemiddelde beslistermijn bij aanvragen van studenten die niet mvv-plichtig zijn ligt iets hoger (twee weken versus één week), maar deze categorie kan Nederland inreizen zonder mvv, waardoor dit niet als problematisch wordt ervaren.**

*Conditionaliteit*

**32.** In eerdere overleggen hebben de leden van de CDA-fractie aandacht gevraagd voor het feit dat een OS-relatie gebouwd wordt op samenwerking, ook op het punt van de terugkeer. Kan de Staatssecretaris een overzicht van landen geven waarbij OS-gelden zijn opgeschort? Zijn er OS-partnerlanden die niet of onvoldoende meewerken aan de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers / illegalen? Zo ja, welke consequenties heeft het kabinet hieraan verbonden?

**32. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 2.**

**Inbreng D66-fractie**

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de voortgangsrapportage en de actualiseringsbrief inzake migratie en ontwikkeling.

**33.** Het valt de leden van de D66-fractie op dat de actualiseringsbrief de groeiende behoefte aan samenwerking en ondersteuning op migratieterrein als vertrekpunt hanteert. Dat is gezien de situatie in de wereld te begrijpen, maar in de context van migratie én ontwikkeling wekt deze inzet de indruk dat de samenhang tussen ontwikkeling en migratie ondergeschikt wordt gemaakt aan het bevorderen van terugkeer van ongewenste migranten. De aangekondigde wijzigingen leggen eenzijdig de nadruk op de negatieve aspecten van migratie, preventie en terugkeer. Maar met de vele brandhaarden en fragiele gebieden in de wereld zien deze leden niet alleen een groeiende hulpvraag bij vluchtelingen en migratiestromen. Deze leden zien ook nadrukkelijk een groeiende vraag naar humanitaire hulp en ontwikkelingshulp. Een geïntegreerde inzet op migratie en ontwikkeling is dan ook noodzaak. Te meer als Nederland de opvang binnen de regio als eerste prioriteit beschouwt en nastreeft en wil voorkomen dat mensen op gevaarlijke wijze, vaak in handen van mensenmokkelaars, een oversteek wagen op zoek naar een (economisch) beter en veiliger leven. Maar de ontwikkelingskant en vooral hoe migratie van belang is voor en kan bijdragen aan ontwikkeling, die vinden de leden van de D66-fractie in de brief onderbelicht. Wat is de visie van het kabinet op de geïntegreerde aanpak van migratie en ontwikkeling? Wat vindt het kabinet van het acht punten plan van Ban Ki-Moon, het vijf jarig actieplan van de *Civil Society* en de verklaring van de *High Level Dialogue*? En op welke wijze worden die voorstellen verwerkt in de Nederlandse beleidswijzigingen op het terrein van migratie en ontwikkeling?

**33. Antwoord:**
**Het kabinet staat voor een geïntegreerde en gebalanceerde benadering van migratievraagstukken. Uiteraard richt Nederland zich niet alleen op het verlenen van humanitaire hulp aan vluchtelingen. Ook de aanpak van de grondoorzaken («root causes») van gedwongen migratie is essentieel. Een groot aantal verschillende terreinen van ontwikkelingssamenwerking draagt hieraan bij, zoals versterking rechtsstaat, armoedebestrijding, conflictpreventie, vredesopbouw, voedselzekerheid en het creëren van werkgelegenheid door private sector ontwikkeling.**

**Door mensen een goede toekomst in eigen land te bieden, is migratie niet langer een noodzaak. Vanuit het fonds voor migratie en ontwikkeling ondersteunt Nederland ontwikkelingslanden om de negatieve effecten van migratie te verminderen, door het bestrijden van mensensmokkel en -handel en het voorkomen van uitbuiting en schending van rechten van migranten. Om de positieve effecten van migratie te vergroten, bevordert Nederland de betrokkenheid van diaspora bij ontwikkeling van herkomstlanden en krijgen ontwikkelingslanden steun bij het vormgeven van effectief migratiemanagement, dat bijdraagt aan «brain gain». Deze punten komen ook terug in het achtpunten actieplan van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, Ban Ki-Moon, het vijfjarig actieplan van de «Civil Society» en de verklaring van de «High Level Dialogue».**

**34.** Migratie kan en moet bijdragen aan ontwikkeling in herkomstlanden. Maar de resultaten zijn niet zichtbaar. Welke impact heeft de Nederlandse inzet op ontwikkeling in ontwikkelingslanden?

**34. Antwoord:**
**Voor alle lopende programma's zijn verwachte resultaten gedefinieerd, zoals het aantal diaspora-ondernemingen en gecreëerde arbeidsplaatsen, het opzetten van een systeem voor bescherming van vluchtelingen in een bepaald land, het percentage van de bevolking van herkomstlanden dat zich bewust is van de risico's om illegaal naar Europa te reizen, enz. Als onderdeel van het nieuwe beleid heeft het kabinet de kwaliteitseisen verhoogd voor projectvoorstellen, uitvoerende organisaties, monitoring en evaluatie, om resultaten beter zichtbaar en meetbaar te maken.**

**35.** Het kabinet heeft 9 miljoen euro per jaar beschikbaar om migratie en ontwikkeling te laten samenkomen. Dat moet gebeuren in maar liefst 41 landen. Dat gebeurt met een mozaïek van kleine projecten. Welke samenhang bestaat er tussen al die kleine projecten? En hoe dragen die concreet bij aan ontwikkeling?

**35. Antwoord:**
**In de komende tijd zal het nieuwe beleid verder worden uitgewerkt. Het nieuwe beleid beoogt een einde te maken aan de versnippering.**

**36.** Het percentage vluchtelingen dat in de regio verblijft, is in twee jaar tijd met 11 procent toegenomen. En de duur van onvrijwillig verblijf buiten eigen land is in tien jaar tijd verdubbeld. Hoe zorgt het kabinet voor lokale integratie van vluchtelingen? Welke uitdagingen doen zich voor om spanningen met gastgemeenschappen te reduceren en zelfredzaamheid van vluchtelingen te vergroten, vooral in de regio's die onder zware druk staan van de grote stromen vluchtelingen zoals rond Syrië? Welke marge hebben de regio's met grote brandhaarden zoals rondom Syrië op dit moment nog om vluchtelingen langdurig en jarenlang op te vangen? Op welke schaal meent het kabinet dat bij deze groepen vluchtelingen behoefte is aan cursussen en bewustwordingscampagnes als vooral een schrijnend te kort bestaat aan de basisvoorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs, water en sanitatie en onderdak?

Het kabinet verwijst naar andere programma's buiten het budget voor migratie en ontwikkeling voor opschaling van basisvoorzieningen. Kan het kabinet toelichten op welke wijze en op welke schaal Nederland dan precies buiten dit budget bijdraagt aan lokale voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs, water en sanitatie en onderdak? En hoe

die programma's zich verhouden tot bezuinigingen binnen de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op gezondheidszorg, onderwijs, water en sanitatie? Welke inspanningen en resultaten verwacht het kabinet hier te kunnen behalen?

**36. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 7.**

**37.** De leden van de D66-fractie lezen in de brief dat de benadering van het migratiemanagement waarbij wordt geïnvesteerd in het opzetten van overheidssystemen in landen die vaak kampen met zwak bestuur, tot op heden weinig resultaat heeft opgeleverd. De toestroom van illegale migranten neemt juist toe. De toelichting bij deze nieuwe beleidsprioriteit richt zich vooral op negatieve aspecten van migratie. Op welke wijze is het kabinet bijvoorbeeld voornemens om ook de *«brain drain»* tegen te gaan en jonge talenten uit ontwikkelingslanden te helpen opleiden zodat zij terug in eigen land een rol in ontwikkeling kunnen hebben? Heeft het kabinet inmiddels gesproken over het begrotingsvoorstel van het lid Sjoerdsma om talent uit ontwikkelingslanden een studiebeurs aan te bieden voor studie en stage in Nederland?

**37. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 23.**

**38.** De leden van de D66-fractie waarderen de aandacht voor actieve inbreng van de uit ontwikkelingslanden afkomstige diaspora in Nederland. De inzet van de expertise van diasporaprofessionals en ontwikkelingsorganisaties kan van groot belang zijn voor ontwikkeling en migratie met name in fragiele staten waar de wederopbouw van de instituties in volle gang is. Maar de huidige overlegstructuren die in de brief worden genoemd lezen als vrijblijvend en beperken zich slechts tot algemene consultatiebijeenkomsten. Bovendien maken de diaspora geen aanspraak op het budget voor migratie en ontwikkeling? Kan het kabinet toelichten waar de twee consultatiebijeenkomsten per jaar dan toe zouden moeten leiden? Op welke wijze zouden de diaspora meer structureel en minder vrijblijvend ingezet kunnen worden?

**38. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 3.**

**39.** Welke stappen heeft het kabinet inmiddels gezet om de problematiek van de zogeheten diaspora-tax tegen te gaan waarbij Eritrese vluchtelingen in Nederland gedwongen worden om geld over te maken naar het regime in Eritrea? In juli 2014 liet de Minister van Buitenlandse Zaken aan de Kamer weten dat andere Europese landen tegen hetzelfde probleem aanlopen. Hij schreef aan de kamer «Nederland heeft deze kwestie in hoog-ambtelijk EU-overleg geagendeerd om de problematiek in EU-verband nader te onderzoeken en waar nodig gezamenlijk gepaste maatregelen te nemen.» En «Nederland zal erop toezien dat migratiezaken in de EU-dialoog met Eritrea worden meegenomen.» Kan het kabinet toelichten wat de uitkomst is van die agendering zowel binnen het hoog-ambtelijk EU-overleg als in de EU-dialoog met Eritrea en welke stappen samen met de diaspora worden gezet om dit probleem aan te pakken?

**39. Antwoord:**
**Er zijn indicaties dat Eritrese onderdanen in Nederland onder druk worden gezet een zogenaamde «diaspora-tax» te betalen aan de ambassade van Eritrea. Het kabinet heeft in verband daarmee de volgende stappen ondernomen:**

- **Nederland heeft deze kwestie in hoog-ambtelijk EU-overleg geagendeerd zoals eerder gemeld in antwoord op vragen van de leden Karabulut en Van Dijk (Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 2582 ). Dat overleg heeft bevestigd dat sommige lidstaten met een vergelijkbare problematiek kampen en andere lidstaten niet; samenhangend met de aanwezigheid ter plaatse van een Eritrese ambassade en/of een voldoende grote diaspora. Tot een gemeenschappelijk aanpak is het, om deze reden, niet gekomen. Bovendien zijn er geen aangiften van afpersing of intimidatie ontvangen vanuit de diaspora.**
- **Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft op 8 juli jl. de Eritrese Tijdelijk Zaakgelastigde (TZ) ontboden en opheldering gevraagd over de wijze van belastinginning. De TZ meldde dat (1) het betalen van de heffing buiten Eritrea vrijwillig is omdat Eritrea in het buitenland nu eenmaal niet over mogelijkheden beschikt betaling af te dwingen; (2) dat er geen intimidatie of bestraffing plaatsvindt van familieleden in Eritrea van Eritreërs die in Nederland weigeren de belasting te betalen en (3) dat het onjuist is dat de Eritrese ambassade diensten zou weigeren (zoals verstrekking van paspoorten) aan degenen die weigeren te betalen.**
- **Het Ministerie van BZ heeft daarop gesteld dat (1) het de berichtgeving vanuit de media en vanuit de Eritrese diaspora over deze kwestie zal blijven volgen; (2) Nederland inzet op het nemen van gepaste maatregelen in EU-verband indien de berichten over dwang en intimidatie waar blijken te zijn; (3) het op prijs wordt gesteld indien de Eritrese ambassade duidelijke en kenbare informatie verstrekt over de heffing, en openlijk afstand neemt van de berichten over intimidatie, dwang en afpersing, en (4) het nuttig zou zijn indien de TZ met Nederlandse parlementariërs over de kwestie in dialoog zou gaan.**

**Sinds het gesprek met de Tijdelijk Zaakgelastigde zijn op het Ministerie van Buitenlandse Zaken geen indicaties van intimidatie of dwang in verband met de heffing ontvangen.**

**De afgelopen maanden heeft de EU, mede op aandringen van Nederland, de dialoog met Eritrea en de regio Hoorn van Afrika geïntensiveerd, waarbij migratiekwesties hoog op de agenda staan. In december 2014 bracht de Eritrese Minister van Buitenlandse Zaken een bezoek aan diverse EU-instellingen in Brussel. Bij deze gelegenheid benadrukte de Minister dat de regering zich grote zorgen maakt over de omvangrijke emigratie van jonge Eritreërs. Daarom heeft de Eritrese regering een actieplan opgesteld, om de komende drie tot vijf jaar de mensenrechtensituatie te verbeteren en de economische ontwikkeling te stimuleren.**

**40.** Waarom is in Nederland nog niet besloten tot het verlagen van de kosten voor *remittances*? Waar is die verlaging van afhankelijk? Kan het kabinet toelichten wat zij precies bedoeld met «de gerede kans» dat in de post-2015 ontwikkelingsagenda het streven van maximaal 3 procent kosten voor remittances zal worden opgenomen? Waar is die kans van afhankelijk?

**40. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 16.**

**41.** Ban Ki-Moon en de Europese Commissie benadrukken het belang en de noodzaak om migratie mee te nemen in de post-2015 ontwikkelingsagenda. Waarom lezen we in de brief van het kabinet niks over de migratie-inzet in de post-2015 ontwikkelingsagenda? Op welke wijze kijkt het kabinet naar het samenkomen van die onderwerpen in de post-2015 agenda?

**41. Antwoord:**
**Over de Nederlandse inzet in het kader van de post-2015 ontwikkelingsagenda bent u separaat geïnformeerd per brief van 8 september 2014 (Kamerstuk 26 150, nr. 139)Uw Referentie.** **Het kabinet steunt het «OWG Outcome Document» en het synthesis rapport van de VN Secretaris-Generaal. Nederland is tevreden over de manier waarop de geïntegreerde benadering ten aanzien van migratie en ontwikkeling in deze documenten is verwoord.**

**42.** Tot slot zijn de leden van de D66-fractie benieuwd hoe het kabinet concreet invulling gaat geven aan de beloftes die tijdens de Syrië Conferentie in Berlijn gedaan zijn.

**42. Antwoord:**
**Per brief (Kamerstuk 32 605, nr. 156) bent u geïnformeerd over de geplande aanwending van de fondsen voor humanitaire hulp in 2015.**

**Op 9 december jl. heeft Staatssecretaris Teeven namens het kabinet deelgenomen aan de «UNHCR Ministerial Pledging Conference for Resettlement». Daar is aangekondigd dat Nederland in 2015, naast de reguliere asielverlening, opnieuw 250 Syrische vluchtelingen zal hervestigen.**

**Staatssecretaris Teeven heeft tijdens de conferentie aangegeven dat Nederland zowel vluchtelingen als gastlanden blijft steunen. Zo is op 2 december jl. bijvoorbeeld aangekondigd dat Nederland in ieder geval 12 mln. Euro heeft gereserveerd voor het verlichten van de noden van Syrische vluchtelingen en ontheemden in 2015. Vanwege het feit dat in het geïntegreerde VN-noodhulpverzoek voor 2015 ook aandacht is voor de noden van de gastgemeenschappen in de buurlanden, is het voor Nederland beter mogelijk om ondersteuning van deze twee groepen behoeftigen in balans te brengen. Daarbij zal Nederland de programma's die zich specifiek richten op het reduceren van spanningen met gastgemeenschappen verder uitbreiden, in lijn met het nieuwe beleid.**

**Ook heeft Staatssecretaris Teeven namens het kabinet op 9 december jl. deelgenomen aan de «UNHCR Ministerial Pledging Conference for Resettlement». Daar is aangekondigd dat Nederland in 2015, naast de reguliere asielverlening, opnieuw 250 Syrische vluchtelingen zal hervestigen. In totaal zijn tijdens de bijeenkomst 66.254 hervestigingsplaatsen aangeboden voor Syrische vluchtelingen. Wanneer daar de zachtere toezeggingen bij op worden geteld, komt het totale aantal uit boven de 100.000 hervestigingsplaatsen.**

### Inbreng ChristenUnie-fractie

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben kennisgenomen van de brief inzake het beleid op migratie en ontwikkeling. Genoemde leden hebben nog vragen over de gemaakte afwegingen bij de herziening van

het beleid voor migratie en ontwikkeling. Genoemde leden zijn nog steeds teleurgesteld dat Nederland haar verantwoordelijkheid niet neemt in het toelaten van Syrische vluchtelingen.

*Opvang in de regio*

De leden van de fractie van de ChristenUnie zien dat de nood onder Syrische vluchtelingen erg hoog blijft. Door het grote aantal vluchtelingen in de omringende landen wordt er grote druk gezet op de aanwezige basisvoorzieningen, infrastructuur, gezondheidszorg, economie, werkgelegenheid en onderwijs in deze landen. De landen in de regio onderstrepen dat zij hun verantwoordelijkheid willen nemen bij de opvang van vluchtelingen, maar dat zij dit niet kunnen zonder steun van de internationale gemeenschap. De leden van de fractie van de ChristenUnie zijn blij met de toezegging van de Minister om ook in 2015 opnieuw bij te dragen. De Minister zet nu al enkele stappen om vluchtelingen en de regionale bevolking tegemoet te komen, maar de leden van de fractie van de ChristenUnie zijn van mening dat de grootste nood op humanitair gebied ligt. De Minister geeft in haar brief aan dat er programma's zijn voor humanitaire hulp in de steden. Is de Minister bereid dit meer toe te lichten? Over welke programma's gaat het en welk budget is daaraan verbonden?

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben ook gehoord dat steeds meer vluchtelingen de vluchtelingenkampen ontwijken en zich in de steden vestigen. Ongeveer 20% van de vluchtelingen bevindt zich momenteel in de kampen tegenover 80% in de steden. Het budget voor de kampen is relatief hoger dan dat voor vluchtelingen in de steden. Is de Minister bereid om in het budget meer balans aan te brengen, zodat de vluchtelingen in de steden meer mogelijkheden voor hulp ontvangen?

**43. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 7.**

*Migratie naar Europa en hervestiging in Nederland*

**44.** De leden van de fractie van de ChristenUnie lezen dat het percentage vluchtelingen dat in de regio rondom Syrië verblijft, is gegroeid van 75% naar 86%. De Minister lijkt in te zetten op verdere uitbreiding van de opvang in de regio. Is de Minister van oordeel dat Europa en Nederland een rechtvaardig aandeel in de opvang zouden moeten bieden? Hoe beziet de Minister in dat kader een rechtvaardige verdeling binnen de Europese Unie?

**44. Antwoord:**
**Nederland levert een substantiële bijdrage aan humanitaire hulp en biedt daarnaast opvang aan Syrische asielzoekers die in Nederland een asielaanvraag indienen. Daarnaast heeft het Kabinet besloten in 2015 250 plaatsen beschikbaar te stellen voor de hervestiging van Syrische vluchtelingen. Wat betreft een rechtvaardige verdeling binnen de Europese Unie, vindt Nederland dat asielzoekers meer evenredig verdeeld over de lidstaten opgevangen moeten worden. Nu wordt de overgrote meerderheid van de vluchtelingen door een klein deel van de lidstaten opgevangen.**

**45.** De leden van de fractie van de ChristenUnie lezen dat de Staatssecretaris heeft aangegeven in zijn statement dat Nederland zowel vluchtelingen als gastlanden blijft steunen. Kan de Staatssecretaris aangeven waarom hij de druk op de landen in de regio niet enigszins verlicht door

meer Syrische vluchtelingen in Nederland toe te staan conform de aangenomen motie-Voordewind (Kamerstuk 19 637, nr. 1715). Hoe ziet de Staatssecretaris zijn concrete aandeel in blijvende steun aan zowel vluchtelingen als regiolanden?

**45. Antwoord:**
**Bij brief van 24 november jl. heeft de Staatssecretaris van V&J uw Kamer op de hoogte gebracht dat het Kabinet heeft besloten de motie Voordewind niet uit te voeren. De reden hiervoor is dat de situatie sinds 2013 substantieel gewijzigd is. Nederland heeft te maken met een zeer hoge instroom van asielzoekers, voor een belangrijk deel Syriërs. Dit legt een grote druk op gemeenten die statushouders moeten huisvesten en op het draagvlak voor het asielbeleid in Nederland. Het kabinet acht het op dit moment niet verantwoord de druk op gemeenten nog verder op te voeren door 250 extra vluchtelingen uit te nodigen. Wel zal Nederland in 2015 het huidige quotum voor hervestiging blijven hanteren van 500 vluchtelingen. Daarvan zullen 250 plaatsen worden bestemd voor Syrische vluchtelingen.**

**46.** De leden van de fractie van de ChristenUnie zien dat de Minister meer aandacht wil geven aan het bestrijden van mensensmokkel en – handel. Kan de Minister aangeven wat de resultaten tot nu toe zijn geweest op dit terrein, en welke lessen daaruit te trekken zijn? Is de Minister het eens met hoogleraar Hein de Haas (Oxford University – Professor of Migration and Development, Maastricht University) dat mensensmokkel eerder het gevolg is van striktere grenscontroles dan een oorzaak van meer migratie?[1]

**46. Antwoord:**
**Zie antwoord op vraag 9.**

[1] http://heindehaas.blogspot.nl/2013/10/smuggling-is-reaction-to-border.html